Nro. 202.

DZIENNIK
PATRYOTYCZNYCH POLITYKOW W LWOWIE.

Dnia 4go Września 1795.

Gazety.

FRANCYA.

Ponieważ tak częſto teraz o wyſpach *Indyiſkich Wſchodnich i Zachodnich* ieſt mowa, które częścią ſą w ręku Francuzkich, częścią *Angielſkich*, *Hiſzpańſkich*, i *Hollenderſkich* więc dla dokładnieyſzego wyiaśnienia rzeczy umieſzczamy tu opis wyſp znacznieyſzych. I tak;

1.) Wyſpa *St. Domingo* czyli *Hiſzpaniola*, ktòra teraz całkiem należy do poſſeſſyi Rzplitey ieſt tak wielka, iak Króleſtwo Irlandyi. Większa iey część wſchodnia należała do Hiſzpanii, która z tych Kolonii 100,000. cetnarów cukru, wiele tabaki, bawełnę, a nayoſobliwiey niezmierną mnogość ſkur miewała. Gdyż mieſzkańcy tameczni bardzo wiele bydła wybornego chowaią. Głowne Miaſto tey części nazywa ſię *St. Domingo*, gdzie ieſt Akademia, Mennica &c. leży nad wielce obſzerną ròwniną, i nakſztałt żuław bardzo żyzną, ktòra przynaymniey za kilkanaście millionów Talarów wydawać produktów Amerykańſkich może. Teraz po części ta rozległość okryta ieſt buynemi laſami. Piękny i obſzerny Port *St. Domingo* zaſypany był po części przez Hiſzpanów. Słowem: iakie użytki Rzeczpoſpolita z części nabytey od Hiſzpanów St. *Domingo* w dalſzy czas mieć może, łatwo wnieść, gdy z daleko mnieyſzey połowy tey wyſpy, mało co urodzayney, wywóz iednakże towarów do Francyi przed Rewołucyą w różnych latach przeſzło 100,000. Liwrów przynoſił.

Gdy ſię z tak wielkich zyſków cieſzy publiczność; *Fermont* na Seſſyi dnia

3. Sierpnia w Konwencyi wſtąpił na trybun i doniósł wiadomości urzędowe od Wyſpów *ſous le vent*, czyli Antyllów nadeſzła, że (1.) *Guadeloupa*, (2.) *S. Lucia*, (3.) *S. Martin*, (4.) *S. Euſtache*, (5.) *Dominica*, (6.) *S. Martin* (8.) *Marie Galante*, (8.) *Deſiderate*, (9.) *Martinika* ſą zdobyte przez Republi-

---

(1.) Guadaloupa *iedna z Antyllów Nota: Antilles wyſpy zowią ſię w Ameryce na przeciw* Golfu *Mexykańſkiego położone pod zoną gorącą. Odległe ſą od Paryża na* 1, 100. *mil. Liczą ich* 4. *większe, a z tych* Cuba i Porto-Rico *Hiſzpańſkie*, St. Domingo *teraz cała Francuzka i* Jamayka *Angielſka; mnieyſzych zaś rachuią* 24. *między któremi i* Guadaloupa *liczy ſię obfituiąca w cukier, bawełnę, tabakę i kawę. Ma ten wyſep dokoła* 80. *mil, a ludnośc tameczna do* 85,000. *duſz wynoſi.* Guadaloupa *należała traktatem Werſalſkim* 1763. *do Francyi, w czaſie teraźnieyſzey woyny Anglicy wzięli, teraz nazad odebrali Francuzi.*

blikantſkie woyſka od Anglików, którzy tam niezmierne ponioſſzy ſtraty, ze wſzyſtkich tych oſad uſtąpić muſieli.

Wzię-

(2.) St. Lucia *wyſpa iedna z Antyllów maiąca dokoła mil 25. Obſituie w kawę, w trzcinę cukrową, bawełnę i cacao.*

(3.) St. Vincent *iedna z Antyllów o 6. mil od S. Lucyi. Ma wzdłuż mil 8. i prawie tyleż w ſzerz.* Prawie *ieſt okrągłey figury.*

(4.) S. Euſtache *naymocnieyſza z Antyllów, bo prawie ze ſkały* ogromney *ſkładaiąca ſię, ma dokoła mil 5. Do Hollandyi ten wyſep należał, od których Anglicy, a od tych Francuzi odebrali.*

(5.) Dominique, *czyli* Dominica *tak nazwana od Hiſzpanów, że ią w niedzielę odkryli. Długa ieſt mil* 13. *ſzeroka bliſko* 5., *a dokoła ma* 35. *mil. Inna to wyſpa ieſt od* St. Domingo *czyli* Hiſzpanioli.

(6 S. Martin *między temi wyſpami ſytuowana do koła ma* 18. *mil.*

(7.) Marie Galante *tamże leżąca około mil 6. długa, a* 5. *ſzeroka, bardzo obſi-*

Wzięto im albo ſpalono 120. okrętów, i zepſuto całą tameczną ſiłę obronną. Karaibowie, czyli naturalni tameczni mieſzkań y złączyli ſię z naſzemi woyſkami przeciw Anglikom. Sami Emigranci w tych oſadach zoſtawili nam dóbr więcey iak za 800. millionóm liwrów. Czekaią tylko czaſu ſpoſobnego, aby niezmierne z tamtąd łupy do Francyi mogły bydź przewiezione.

Rzeczpoſpolita na tych wyſpach liczy armii ſwoiey wiącey niż 10,000. która

---

obfita w kawę, cukier, indygo, tabakę i bawełnę.

(8.) Deſiderade *ma wzdłuż* 4. *a w ſzerz* 2. *mile*, *o* 7. *mil od* Marie Galante, *a o* 4. *od* Guadaloupy *leżąca.*

(9.) Martinique *wyſpa znaczna pomiędzy Antyllami. Ma około mil* 16. *wzdłuż*, 9. *wſzerz*, *a* 45. *dokoła. Ludność iey* 85,260. *wynoſi, z których* 12.450. *białych*, *a* 72,810. *czarnych mieſzkanców. Ma wiele Portów i Fortec. Znacznieyſzą Fort* Royal, *Fort* S. Pierre, *Fort* de la Trinité, *Fort* Marigot *i Fort* du Mouillage. *Odległa ieſt ta wyſpa od Paryża mil* 1,530.

ra dobrze ieſt opatrzona w żywność i am. municyą wybornie umundurowana i dobrze płatna. (Powſzechna radość.) Konwencya zatem dekretowała, że mieſzkańcy, którzy ſię na wyſpach pod wiatrem, czyli Antylſkich, na obronę wolności wzięli do oręża, dobrze ſię oyczyznie ſwey zaſłużyli. Ninieyſzy dekret ma bydź do tych wyſp razem z poſiłkami odeſłany.

SZWAYCARYA.

Xiąże de *Chartres*, nayſtarſzy ſyn Xięcia *Orleańſkiego* 21. lat maiący, a wſzelkiemi talentami w tym wieku ozdobiony, które mu natura i dobre wychowanie dadź mogło porzuca całą Europę i uda ſię do Północney *Ameryki*, a tam iąko ſpokoyny obywatel na kupnych włościach żyć będzie w niepodległym ſtanie. Piſał ón tym końcem nie dawno do znacznego Kupca:

„ Bardzo czuię ſkłonność do zapracowania ſobie niepodległego życia. Nieſzczęśliwy los, dotknął mię wprawdzie, ale mię Bogu dzięki nie zgnębił zupełnie. W moiem nieſzczęściu doſyć ieſtem ie-

ſzcze

ſzcze ſzczęśliwy, młodość albowiem moia była mi tamą do zaſiągnienia na ſię takich nałogów, od których ſię ciężko odzwyczaić można, a mòy maiątek wydarty mi zoſtał wtedy kiedy go ani dobrze ani źle używać nie mogłem. „

Z *Bazyley dnia* 1. *Sierpnia.*

Oſobliwſzego Fenomenu Natury byliśmy świadkami. Wieś cała ſkładaiąca ſię ze 40, domów nazwana Weggis na weſołey pochyłości góry nazwaney Rigi między ieziorami Lucerne i Zug ſytuawana zwolna oſiadła z całą ziemią, na którey ſtała, ale tak zwolna, iż nikt życia nie utracił.

Zwierzęta wſzyſtkie wygnane i meble nawet wynieſione zoſtały. A nawet w czaſie opadania gruntu z całą powierzchnością na nim będącą tyle było czaſu, że naypięknieyſze trzy domy drewniane od pogrążenia unieſiono. Mieyſce to, na ktòrym ſtała ta wieś, teraz okryte ieſt nakſztałt bbgna trzęſawicą grząſką, a mieyſcami przebiiaią ſię w ſzachownice piaſku, i gruzów z kamieniami i cegłą pomieſzanych ułomki, także drzew poobalanych wywroty, co okazu-

ie

ie przykry i ſmutny widok. Ta ieſt rzecz uwagi naygodnieyſza, o którey można wnoſić, że nedzwyczaynego przypadku tego ieſt przyczyna, gdy ſię okazała rzeczka, przym w tem mieyſcu zgoła nie widziana. Ta z góry Rigi wypada, i przez owę płaſzczyznę całą, na którey ſtała ta wieść, po między błotnym topieliſkiem i rozwalinami domów, kilką płynie korytami.

PORTUGALLIA.

Zoſtaiący do tych czas przy dworze *Lizbońſkim* Nuncyuſz *Papiezki Bellisomi* okrętem *Szwedzkiem* dnia 4. Lipca do *Genuy* odpłynął. Tegoż ſamego czaſu transport 1. *Angielſki* z 9. okrętów ſię ſkładaiący pod konwoiem Fregatty 1. do Anglii popłynął.

Po deklarowaniu woyny *Szwedom*, *Wenetom*, i *Anglikom* przez Sułtana *Marokańſkiego*, natychmiaſt 4 Korſarzów *Marokańſkich*, którzy ſię w cieśninie *Gibraltarſkiey* znaydowali, odebrali 2. okręty *Szwedzkie* bogato naładowane i wielu podróżnych maiące na ſobie, które z *Tajo* do *Genuy* były przeznaczone.